

ЛІТАРАТУРА
І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 79 (1198)

Серада, 2 кастрычніка 1957 года

Цана 40 кап.

Скульптары рэспублікі—да саракагоддзя Кастрычніка. Бар'ельеф абароны Брэскай крэпасці. Аўтар—Я. А. Печкін.

Агляд культуры рэспублікі

Гэта не дробязь

Да сёлета года бібліятэкі Месціслаўля працавалі дрэнна. А што датычыцца сельскай бібліятэкі, то яны працавалі горш, чым у любым другім раёне вобласці.

У гэтым годзе сельскія бібліятэкі павялічылі колькасць чытачоў больш чым у паўтара раза. Важна адзначыць тое, што новыя чытачы ў асноўным калгаснікі.

Заглым Пацотаўскай сельскай бібліятэкі Зоя Кавалева з дапамогай загадчыцы хаты-чытальні Паліны Крывіцкай і актыўна чытачоў неаднаразова праводзіла падворныя абшчы. Сельская бібліятэка налічвае сягоння звыш 500 чытачоў.

Значна палепшыліся справы ў раённай бібліятэцы. З ліку адстаючых у вобласці яна імкнецца выйсці ў пералом. Вось туд-бы і дапамагчы кіраўнікам раёна стварыць належныя ўмовы для работы сваёй устаноў культуры.

У бібліятэцы працуюць 23 гадзі, а такой дэсанты яшчэ не даводзілася бачыць,—пэўна ўдзяка бібліятэкарка А. Маркава, перакладчыцы дзесяці кніг, каб знайсці чытачу патрэбную літаратуру.

А вырашыць гэтае пытанне і лёгка і проста: трэба перасяліць жыхароў, якія жывуць у гэтым жа будынку. Зрабіць гэта ёсць магчымасць, бо ліквідацыя школы будаўніцтва.

А пярэз заглянем у памяшканне Пацотаўскай бібліятэкі. Гэта пакой, праз які ходзяць у сельскі сектор. Тут-жа знаходзіцца, адгароджана бар'ерам папшоўна, выдатнага партрэта пісьменніка, ніводнай рамкі або шыты для плакатаў, рэкамэндацыйных спісаў.

Вось гэтыя «дробязі» з'яўляюцца сур'ёзным тормазам у рабоце многіх бібліятэк у Месціслаўскім раёне.

В. АРЦЕМ'ЕУ.

Пасялковая бібліятэка

Плакатамі, дозунгамі, карцінкамі ўпрыгожана ўтульнае памяшканне Любчанскай пасялковай бібліятэкі Новагрудскага раёна. На відным месцы знаходзіцца фотаматэрыял «Сорак год назад», стэнд «За што змагаюцца калгасны Любчанскай зоны ў шостае пяцігоддзе», кніжная выстаўка «Навіны літаратуры».

На сталах ляжаць свежыя газеты і часопісы. У другім пакоі на паліцах акуратна расставлены 16 тысяч кніг. Калі стала выдачы літаратуры заўсёды людзі.

Карыстаюцца паслугамі бібліятэкі звыш 500 чытачоў. Ад бібліятэкі працуюць звыш 400 чытачоў. Бібліятэчкі-перасойкі ёсць на маслянскай вёсцы, Любчанскай МТС, промкамбінаце, жыгаладзкіх фермах калгасаў імя Жданова, «Комунар» і інш.

Работнікі пасялковай бібліятэкі праводзяць гутаркі аб літаратуры, калектыўныя чыткі кніг і газет. За апошні час пры дапамозе настаўніка Любчанскай сярэдняй школы праведзены канферэнцыі чытачоў па аповесцях Я. Брыля «У Забалотці дзе» і Л. Абухавай «Глыбін-гародок».

В. КАПЦІЛОВІЧ

Школа чакане

Перад савецкай школай стаяць адказныя і пачэсныя задачы ў справе політэхнічнага навучання, узмацнення сувязі вучэбнага працэсу з выхавання з жыццём і вытворчасцю.

Валікая роля ў справе фармавання светапогляду савецкай моладзі належыць літаратуры — магутнаму сродку ідэалягічнага, маральнага і эстэтычнага выхавання.

Асабліва вялікае пазнавальнае значэнне мае савецкая літаратура, якая вучыць і вучыць пачуццё савецкага патрыятызму, новы светапогляд і камуністычную мараль.

У справе выкладання беларускай літаратуры ў школах рэспублікі за пасляваенныя гады ёсць відочныя поспехі і дасягненні, але ёсць яшчэ і недахопы.

Многія залежыць ад выкладчыка літаратуры, які павінен умець данесці вучням ідэі і мастацкае багацце твораў і майстэрства пісьменніка.

Але поспех выкладання ў пэўнай меры залежыць не толькі ад настаўніка, але і ад добраахвотных падручнікаў.

Падручнік на беларускай літаратуры для 8 і 9 — 10 класаў, па якіх і зараз ідзе навучанне ў школе, выклікаў у свой час многа спраядлівых крытычных заўваг і нараканняў выкладчыкаў.

З'яўленне кніг на беларускай літаратуры ў свой час было, бясспрэчна, станоўчай падзеяй. Гэта была першая паспяховая спроба стварэння падручнікаў па гісторыі роднай літаратуры, якія адначасова былі вучэбнымі дапаможнікамі і для педвузычшчаў і ВНУ рэспублікі.

Яшчэ больш адстаў ад жыцця падручнік на беларускай савецкай літаратуры для 9 — 10 класаў. Па-ранейшаму ідзе не ўспамінаюцца Ц. Гарны, М. Чарот, П. Галавач і некаторыя іншыя пісьменнікі, з творчасцю якіх павінен, нарэшце, пазнаёміцца вучні.

Хочацца спыніцца толькі на тых момантах, якія ўскладняюць працу выкладчыка і вучня. Падручнікам не хапае вельмі важных якасцей: сістэмнасці, цікавасці і даходлівасці пачатку матэрыялу.

Нама адзілага прышчыну разгляду творчасці пісьменнікаў у артыкулах пра Ф. Багушэвіча, Я. Купала, Я. Коласа. У раздзеле пра Я. Купала многа паўтарэнняў, ёсць тут агляд зборніка «Жалейка», «Гусяры», паэмы «Адрэчная пясня», але няма дэталёвага аналізу паасобных матэрыялаў.

М. ВАСІЛЮК, дырэктар Слуцкага краязнаўчага музея.

праграмных вершаў і выдатнага твора «Курган». Адсутнасць паэмы «Курган» некаторыя аўтары спрабуюць растлумачыць тым, што гэты твор вывучаецца ў 6 класе і яго няма ў праграме 8-га класа.

Трылогія Я. Коласа «На ростанях» ужо некалькі год як уведзена ў лік праграмных твораў. Але ў падручніку па-ранейшаму скоратэарыя разабраўца толькі першыя дзве кнігі — «У палескай глушы» і «У глыбі Палесся».

Праграма прапануе пазнаёміць вучняў 10 класа з тэмай «Асноўныя рысы беларускай савецкай літаратуры і шляхі яе развіцця». Уключэнне гэтай раздзела ў праграму ставіць моту пазнаёміць звесткі аб беларускай савецкай літаратуры і пазнаёміць вучняў з лепшымі новымі творами.

Шкада, што гэтая добрая задума дрэнна ажыццяўляецца ў практыцы выкладання. Матэрыялы па гэтай тэме адсутнічаюць у падручніку (беглы агляд літаратуры, пералік твораў і пісьменнікаў ва ўступным раздзеле нічога не даць ні выкладчыку, ні вучню).

Дрэнна і тое, што на гэтым раздзеле вельмі нягледзячы відзе адставанне школьнай праграмы па беларускай літаратуры ад жыцця. У пераліку твораў для агляда адсутнічаюць адсутнічаюць многія раманы, аповесці, паэмы і зборнікі вершаў, якія з'явіліся ў друку за апошнія гады.

Яшчэ больш адстаў ад жыцця падручнік на беларускай савецкай літаратуры для 9 — 10 класаў.

Па-ранейшаму ідзе не ўспамінаюцца Ц. Гарны, М. Чарот, П. Галавач і некаторыя іншыя пісьменнікі, з творчасцю якіх павінен, нарэшце, пазнаёміцца вучні.

Не могуць задаволіць узростных патрабаванняў і падручнік на літаратурнаму чытанню. Па-ранейшаму ў іх даюцца толькі скупыя і сухія біяграфічныя звесткі пра жыццё пісьменнікаў, змешчаны паасобна кароткія тэксты (не заўсёды лепшыя) і кароткія звесткі па тэорыі літаратуры.

Не могуць задаволіць узростных патрабаванняў і падручнік на літаратурнаму чытанню. Па-ранейшаму ў іх даюцца толькі скупыя і сухія біяграфічныя звесткі пра жыццё пісьменнікаў, змешчаны паасобна кароткія тэксты (не заўсёды лепшыя) і кароткія звесткі па тэорыі літаратуры.

Валікую ролю ў навучанні мае нагляднасць. Але выкладчык беларускай літаратуры знаходзіцца ў такіх умовах, што не можа выкарыстаць наглядных дапаможнікаў. Плакаты або жыццё і творчасці Я. Купала, Я. Коласа і Ф. Багушэвіча трапілі не ва ўсе школы, а альбомы ці іншыя ілюстраваныя выданні на беларускай літаратуры не выдаваліся.

Размова аб якасці падручнікаў на беларускай літаратуры, удакладненні існуючых праграм, неабходнасці выдання наглядных дапаможнікаў вядзецца не ўпершыню, але Міністэрства асветы БССР чапмусяць не прымае належных захадаў.

С. АЛЕКСАНДРОВІЧ.

Калектыў Беларускага дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Я. Коласа паказаў прэм'еру па п'есе «Юныя месціўцы».

Гэта было 15 год назад. 1942 год. Віцебская вобласць стогне пад гнётам нямецкіх акупантаў. Народ усё шырэй уздымаецца на барацьбу з прыгнятальнікамі.

Маладыя барацьбіты былі доўгі час няўлоўнымі, пакуль у іх асяроддзе не прабраўся правакатар. У адзін з адказных момантаў ён выдаў героюў немцам. Асноўнае ядро падпольшчыкаў было пасаджана ў застенак і неўзабаве іх зверскі закатавалі.

Маладыя барацьбіты былі доўгі час няўлоўнымі, пакуль у іх асяроддзе не прабраўся правакатар. У адзін з адказных момантаў ён выдаў героюў немцам. Асноўнае ядро падпольшчыкаў было пасаджана ў застенак і неўзабаве іх зверскі закатавалі.

Новы спектакль тэатра імя Я. Коласа, які апавядае аб гераічных справах абальскіх падпольшчыкаў, карыстаецца поспехам сярод моладзі абласнога цэнтра.

На здымках: 1. Былыя члены падпольнай арганізацыі «Юныя месціўцы» Фруза Зянькова (злева), Аркадзь Барбашоў (злева), Герман і Валіяніна Дзяменцава (яна магілаў згінуўшых сваіх сябровак—сясёр Тоні і Марыі Лузігіных, 2. Сцяна са спектакля. Падпольшчыкі на яваным пункце—ля руін званіцы.

(Фотакропкіка БЕЛТА).

Новыя матэрыялы Слуцкага музея

Слуцкі краязнаўчы музей да змяняльнай даты — саракагоддзя Вялікага Кастрычніка — рыхтуе новае выданне кніжкі «Слуцкі раён за сорак год Савецкай улады».

Для стэнда «Слуцкі раён за сорак год Савецкай улады» рыхтуюцца табліцы і дыяграмы, якія будуць адлюстроўваць вялікі дасягненні ў галіне прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры нашага раёна.

Сумесна з аддзелам прапаганды і агітацыі райкома партыі кіраўніцтва музея распараўвае на гэтую тэму і тэкст лекцыі. Асноўныя матэрыялы ўжо сабраны і часткова аформлены.

У кастрычніку нашы лектары будуць выступаць з гэтымі лекцыямі перад працаўнікамі вёскі і жыхарамі раённага цэнтра.

Новымі экспанатамі і матэрыяламі папоўніў аддзел «Слуцкі раён за сорак год Савецкай улады» кіраўніцтва музея.

Многія ўдзельнікі рэвалюцыйнага руху ў Слуцкім раёне ўдзельнічалі ў грамадзянскай вайне. Многія ўдзельнікі рэвалюцыйнага руху ў Слуцкім раёне ўдзельнічалі ў грамадзянскай вайне. Многія ўдзельнікі рэвалюцыйнага руху ў Слуцкім раёне ўдзельнічалі ў грамадзянскай вайне.

У канцы дваццатага гадоў пачалася гукавое кіно. «Вілікі ням», які называлі раней кіно, загавалі. Прадсталяла вейларная работа па пераводу на гук усіх кінотэатраў у гарадах, а затым і сельскіх перасоўкаў. Гэта задача была паспяхова вырашана дзякуючы таму, што прамысловасць, якая вырастае за гады першых пяцігоддзяў, змагла забяспечыць кіностыю новай ўдасканаленай апаратурай, абсталяваннем і аўтатранспартам.

У пачатку дваццатага гадоў нарадзілася нацыянальная кінематографія: стварэнне кінотворчасці на Украіне, у Грузіі, Арменіі. У снежні 1924 года была створана першая дзяржаўная кінаарганізацыя ў Беларусі — «Белдзяржкіно», а ў 1925 годзе — кінастудыя «Савецкая Беларусь» ў Ленінградзе.

У пачатку дваццатага гадоў нарадзілася нацыянальная кінематографія: стварэнне кінотворчасці на Украіне, у Грузіі, Арменіі. У снежні 1924 года была створана першая дзяржаўная кінаарганізацыя ў Беларусі — «Белдзяржкіно», а ў 1925 годзе — кінастудыя «Савецкая Беларусь» ў Ленінградзе.

«Сфінкс», захопленым у врангелеўскіх войсках пад Кахоўкай. Сярод байцоў таксама зняты М. В. Фруза, Д. Карбышэў і інш.

Наш зямляк, дырэктар Віцебскага ветэрынарнага інстытута прафесар Г. Лемеш прыслаў свае дакументы першых год Савецкай улады: асабісты нумар чэснага спецыяльнага прызначэння на барацьбу з бандытарствам, камсамольскі білет 1924 г. і рад іншых цікавых дакументаў.

М. ВАСІЛЮК, дырэктар Слуцкага краязнаўчага музея.

Кіно на службе народа

Указанне В. І. Леніна аб неабходнасці развіцця самае важнае з усіх мастацтваў — кіно — вольна партыі і Савецкай дзяржавы ўвасоблена ў жыццё.

Кіно на службе народа. Кіно на службе народа.

«Белдзяржкіно» правяло рэканструкцыю гарадскіх кінотэатраў, якія перайшлі ад прыватных уласнікаў, і разгарнула будаўніцтва новых. У гэты перыяд былі пабудаваны такія будынкі кінотэатраў, як «Чырвоная зорка» ў Мінску і Магілёве, імя Калініна ў Гомелі, кінотэатры ў Оршы, Бабруйску, Слуцку і інш.

У 1925 годзе быў пабудаваны пачатак сельскай кінофікацыі. У вёсцы было навіравана 30 першых перасоўкаў, адкрыты курсы кіномеханікаў. Пазней у Віцебску былі адкрыты кінотэхнікум, які рыхтаваў спецыялістаў сярэдняй кваліфікацыі для рэспублікі.

Да канца шостага пяцігоддзя кіносетка рэспублікі разам з калгаснай павіна вырастаць да 2450 кіноўстаноўкаў. Будучы пабудаваны новыя кінотэатры ў Мінску, Віцебску, Гомелі, Брэсце, Пінску і ў раздзельных гарадоў і раённых цэнтраў. Гэта, безумоўна, дасць магчымасць працоўным нашых гарадоў глядзець кіно ў любы зручны для іх час.

П. ПАДБ'ЮРЗСКІ начальнік Галоўнага Упраўлення кінофікацыі і кіноапаратуры Міністэрства культуры БССР.

«Белдзяржкіно» правяло рэканструкцыю гарадскіх кінотэатраў, якія перайшлі ад прыватных уласнікаў, і разгарнула будаўніцтва новых. У гэты перыяд былі пабудаваны такія будынкі кінотэатраў, як «Чырвоная зорка» ў Мінску і Магілёве, імя Калініна ў Гомелі, кінотэатры ў Оршы, Бабруйску, Слуцку і інш.

У 1925 годзе быў пабудаваны пачатак сельскай кінофікацыі. У вёсцы было навіравана 30 першых перасоўкаў, адкрыты курсы кіномеханікаў. Пазней у Віцебску былі адкрыты кінотэхнікум, які рыхтаваў спецыялістаў сярэдняй кваліфікацыі для рэспублікі.

У канцы дваццатага гадоў пачалася гукавое кіно. «Вілікі ням», які называлі раней кіно, загавалі. Прадсталяла вейларная работа па пераводу на гук усіх кінотэатраў у гарадах, а затым і сельскіх перасоўкаў. Гэта задача была паспяхова вырашана дзякуючы таму, што прамысловасць, якая вырастае за гады першых пяцігоддзяў, змагла забяспечыць кіностыю новай ўдасканаленай апаратурай, абсталяваннем і аўтатранспартам.

У пачатку дваццатага гадоў нарадзілася нацыянальная кінематографія: стварэнне кінотворчасці на Украіне, у Грузіі, Арменіі. У снежні 1924 года была створана першая дзяржаўная кінаарганізацыя ў Беларусі — «Белдзяржкіно», а ў 1925 годзе — кінастудыя «Савецкая Беларусь» ў Ленінградзе.

Гутарка магла ісці не пра аднаўленне, а пра новае стварэнне кіносеткі рэспублікі. Дзякуючы шчодрай дапамозе партыі і Савецкага ўрада кіносетка Беларусі была хутка адноўлена. Ужо ў 1947 годзе былі дасягнуты даваенны ўзровень па колькасці кіноўстаноўкаў.

Цяпер дзяржаўная кіносетка (без прафсаюнаў і ведамаснай) налічвае 1930 кіноўстаноўкаў, што ў тры з паловай разы больш даваеннай. Трэба адзначыць, што найбольш інтэнсіўна расла кіносетка на сяле. У гарадах рэспублікі за пасляваенныя гады пабудаваны 51 новы кінотэатр.

Да канца шостага пяцігоддзя кіносетка рэспублікі разам з калгаснай павіна вырастаць да 2450 кіноўстаноўкаў. Будучы пабудаваны новыя кінотэатры ў Мінску, Віцебску, Гомелі, Брэсце, Пінску і ў раздзельных гарадоў і раённых цэнтраў. Гэта, безумоўна, дасць магчымасць працоўным нашых гарадоў глядзець кіно ў любы зручны для іх час.

У шостай пяцігоддзі намнога вырасце лічбы сельскіх калгасных устаноўкаў. Умацавалася эканоміка калгасаў, пабудаваны ўжо і будуць будавацца ў далейшым новыя прасторныя клубы, а галоўнае — намнога вырастае попыт на кіно ў боку нашых калгаснікаў. Актыўна развіваюцца калгасныя клубы, дазваляюць задаволіць гэты ўзростны попыт. Калгаснікі зможа глядзець кіно не 4—5 разоў у месяц, як гэта робіцца сёння, а 12—15 разоў. ЦК

Колькасць глядачоў, якія прагледзеў кіно ў 1956 годзе, у чатыры з лішнім разы перавышае гэтуж колькасць у 1950 годзе. Паспехі, якія дала кіносетка ў апошнія гады, не даюць нам права закрыць вочы на тым сур'ёзным недахопах, што маюць месца ў кіноабслугоўванні насельніцтва. У кіносетцы не выдзяляюцца і даляка не скарыстоўваюцца велізарныя рэзервы для пашырэння ахопу насельніцтва кіноаказам, яшчэ недаваляюцца скарыстоўвацца кіно ў палітычнай і культуры-асветнай рабоце сярод працоўных. Далёка не ўсе раёны і кіноўстаноўкі выконваюць вызначаныя для іх дзяржаўныя планы.

(Працяг на 2-й стар.)

Кіно на службе народа

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.)

радаванні памішаннаў, дзе паказваецца кіно. У гэтых памішаных часта бывае будна і нятула, няма лавак, крэслаў, сродкаў супраціўлення бясспі, не абсталяваны прасцейшыя кіноапараты.

Навуны ў рэспубліцы кіноапарат не заўбедзілі ўмацаваннем, калі ў аддзяленні кінопракату слаба рэкламуюць кіно. Недавальняюча арганізавана працоўнае ў масы навукова-папулярных, хронікальна-дакументальных і сельскагаспадарчых кіноапаратаў.

Работнікі кінофікацыі і кінопракату, ідучы насустрач усенароднаму сявяру—40-годдзю Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, узялі на сябе абавязанне значна палепшыць кіноабслугоўванне насельніцтва, паказаць яму нашы фільмы, у якіх адлюстравана гераічная гісторыя савецкай Радзімы, самаадданая праца нашых людзей—будавальнікаў коммуністычнага грамадства.

У кіноапаратах і раённых цэнтрах рэспублікі заканчваецца тэматычны паказ гісторыка-рэвалюцыйных фільмаў выпуску мінулых год. На экраны зноў з поспехам дэманстраваліся шэдэўры савецкай кінематографіі, такія, як «Ленін у Кастрычніку», «Ленін у 1918 годзе», «Чалавек з ружом», «Якаў Смердлоў» і рад іншых. Былі паказаны фільмы апошняга года — «Пралог», «Віхор варожых», «Незвычайнае лета» і многія іншыя. Паспяхова праішоў беларускі фільм «Мікола-паравоз».

У кастрычніку і лістападзе насельніцтва будуць паказаны фільмы: «Тут жыў Ленін», «Сестры», «Ленінградская сімфонія», «Сям'я Ульянавых», «Шкі Дзюна» (I і II серыі), «Штурм», «Ляццель журавы», «Вялікі Кастрычнік», «Партызанская іскра», «Народжаная бурай» і іншыя.

Гэтыя фільмы неабходна шырока рэкламаваць у друку і на радыё, выдаваць малючкі афішы, плакаты, лісткі і г. д. Каб больш савецкіх людзей убачыла гэтыя фільмы, трэба арганізоўваць калектыўныя паходы. Перад сеансамі павінны выступаць лектары, удзельнікі Кастрычніцкіх паездаў і знаціныя людзі рэспублікі.

Цяпер у Беларусі праводзіцца, у адпаведнасці з рашэннем ЦК КП Беларусі, грамадскі агляд якасці кіноабслугоўвання ўсімі стацыянарыямі і перасоўнымі кіноапаратамі. Інфармацыя аб ходзе агляду, якая паступае з месца, паказвае, што гэтай важнейшай справе не ўсюды надаецца належная ўвага, да яе не прыцягнута грамадскасць, наглядзеца фармальны падыход да правяркі кіноапаратаў.

Кіраўнікам органаў кіносеткі неабходна ліквідаваць гэтыя недахопы. Кіноапараты і клубы, дзе паказваецца кіно, трэба адрамантаваць, забяспечыць палівам на зіму, абсталяваць мабіль. Агляд павінен усяляк актывізаваць перадкастрычніцкае сацыялістычнае спаборніцтва работнікаў кіносеткі за датармінавае выкананне дзяржаўных планаў.

І снежня пачынаецца Усесязонны фестываль сельскагаспадарчых фільмаў. Гэты фестываль павінен дэманстраваць мясцовым партыйным і савецкім органам мабільнае калгасніцкае, рабочых МТС і саўгасаў на паспяховае вырашэнне усенароднай задачы—дагнаць у блэйшыя гады

ДВА ВЕРШЫ

А туткі расстанне прарочае. Зара малодца займаецца.

Хочь треба казаць: — Добрай ночы... — Добрай раніцы!

І вочы ўглядаюцца ў вочы. Гарэныя, шчыра ўсміхаюцца.

І кажуць яны: — Добрай ночы. — Добрай раніцы.

Хочь треба казаць: — Добрай ночы. — Добрай раніцы.

І рукі разняюцца не хочуць, Мацней яшчэ толькі сціскаюцца.

І кажуць яны: — Добрай ночы. — Добрай раніцы.

Хочь треба казаць: — Добрай ночы. — Добрай раніцы.

І хутка ўжо на рыштванні Палічка нас дзень. Хай спячацьце!

Бо ў сённяшні вечар спатканне Наблізіць ён нам.

— Добрай раніцы!

Д О М А

Якая радасць у мяне, Калі дадому завітаю! Тут ні адзін не абміне, Пагутарыць і распытае

І як жыццё, і як настроі, І чым я маю пахваліцца.

— Зайшоў-бы на бліны— парой Мне кіне цётка-жартаўніца.

Суседка ўспоміць, як сама Маю каліску калыхала, Як прыгажэйшае імя Яна мне колісь выбрала.

А то заўважыць: папалачу, Сягнуўшыся захожду ў хату.

І мімаходзь далася яшчэ, Што нарасло дзяўчат багата...

Цікавае мерапрыемства

Канферэнцыя чытачоў на тэму «В. І. Ленін — вялікі працавіт і настаўнік працоўных» абдыслыла ў памяшканні Будзёнскага сельскага Дома культуры Бярозаўскага раёна.

Удзел у канферэнцыі прынялі калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі «Ленінскі шлях», рабочыя і служачыя станицы Бяроза-Картузскага і настаўнікі мясцовай школы.

Самадзейныя артысты выступілі з мастацкім чытаннем твораў, прысвечаных В. І. Леніну.

А. БУРОМСКІ.

Дыярама „Штурм Зімяга“

Сталіца нашай Радзімы — Масква разам з усёй краінай рыхтуецца да сённяшняга сусрэтца 40-годдзю Кастрычніка.

Асабліва гарача пара наступіла зараз для работнікаў мастацтва. Многія мастацкі і скульптарныя працоўныя на тэ-

рам, прысвечаным Вялікаму Кастрычніку.

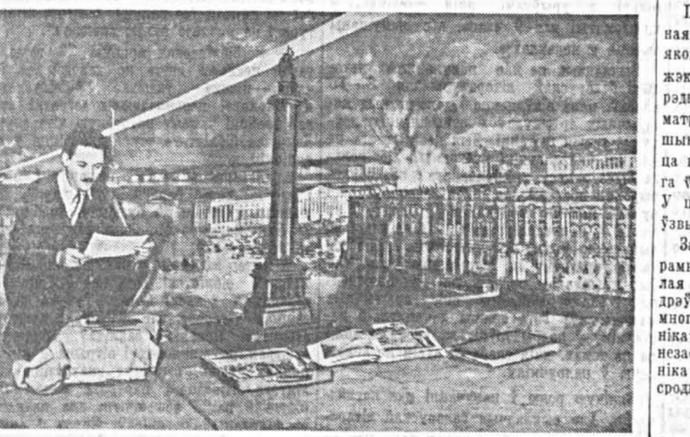
Мастак Ефім Дзешалты — аўтар шматлікіх дыярамаў, якія знаходзяцца ў розных музеях сталіцы. — заканчвае велізарную дыяраму «Штурм Зімяга» даўжынёй больш 10 метраў.

Перад глядачамі раскрываецца гелічная панарама Петраграда, начное неба якога праразае блакітны прамень пражэктара з крэйсера «Аўрора». На пераднім плане відаць фігуры салдат, матросаў, чырваногвардзейцаў, аўтамашыны, бранявікі, якія імкліва рухаюцца па Дварцовай плошчы да асветленага фэшыскамі снарадаў Зімяга палаца.

У цэнтры Дварцовай плошчы змрочна ўзвышаецца Александрўскае калона...

Зараз пад кіраўніцтвам аўтара дыярамы мастак Е. Дзешалты працуе цэлая брыгада маляччыкаў, чырванодраўцаў, асвятляльнікаў. Прайдзе нямнога часу, і дзесяткі тысяч наведвальнікаў Музея рэвалюцыі СССР убачаць незабыўную карціну ночы 25 кастрычніка 1917 г., адноўленую цудоўнымі сродкамі выяўленчага мастацтва.

Тэкст і фотэ В. Вагенсберг.

Уся ўлада Советам

Драматычная паэма Міхася Клімковіча «Уся ўлада Советам!» — гераіка-рамантычны твор, які расказвае аб незабытых днях барацьбы за станаўленне малалітай Савецкай рэспублікі ў дні Кастрычніка. Вялікая гісторыка-рэвалюцыйная тэма распрацавана драматургам на дакументальных матэрыялах. Паэма канкрэтна расказвае аб падзеях на адным з участкаў Заходняга фронту, аб устанавленні Савецкай улады ў Беларусі. У гэтым драматычным творы аўтар увавасаваў вобраз рэвалюцыянера, стойкага большавіка А. Ф. Маснікова, бестрашнага камуніста-палітшчыка, вялікага сына свайго народа, чыё светлае імя будзе ў гонарам успамінаць нашадкі.

Паэма Клімковіча свайой тамай, палымнаасцю, з якой яна напісана, умемнем індывідуалізаваць вобразы, вельмі трапнымі і дакладнымі штырхамі раскрываць вялікія гісторыка-рэвалюцыйныя падзеі, канцэнтравальшы ўвагу на асобным драматургічным канфікцыі, можа і павінна прыцягнуць увагу творчых калектываў рэспублікі.

Кабинет генерала Багуева, камандуючага Заходнім фронтам, Устрыжаны і атосны генерал Багуев, штаб-капітан

Якраз к прыходу цягніка, наладзіў мітынг.

І нам яны не далі гаварыць, Больш—васісталі!

Першы ўжо спыніў ўводзяць нас у атмасферу будучых падзей. Дысцыпліна ў арміі з рук вон дрэнная. Асноўны ўплыў на салдат аказваець большавікі.

Імя Леніна, як сонечны прамень, асвятляе змарзваная вайной творы салдат, нараджае ўсёмужу ў стомленых рабочых, запальвае агонь надзеі ў начасялля. Большавіцкая прапаганда ўсё больш і больш авалодае думамі прапоўнага народа.

Генерал і яго стаўленікі ў амяшанні, а тут яшчэ званок з Пет-

раграда з прасьбай выслать на дапамогу Часоваму ўраду палкі, якія ёсць у распардажэнні генерала Багуева. Як быць?

Палкі ў кіраўніцтве арміі і ў Беларускай раде.

Большавікі-ж павозаць сябе стрымана і ўжо.

У творы сітуацыі, у якіх трапляюць большавікі, не аблегчаны, няма такога адчування, што перамога ў іх дасягнута. Наадварот, вельмі прайзвіла на малаяна карціна сур'янай суровай барацьбы не на жыццё, а на смерць. Аўтар паказвае, які складаны, цяжкі шлях прайшлі нашы бацькі, заваўваючы ўладу Советам у дні Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Вось перад намі напоўнагаліныя людзі: салдат-большавік Пятрусь Прахадзя, які прыхаў у Мінск з асабістым даручэннем Валадзіміра Ільіча, салдат-большавік Чухаў, стары рабочы-чыгуначнік Старыцкі, яго дачка Надзея. Якая велізарная вера ў іх вачах, якая ўпэўненасць ва ўсіх іх паводзінах! Людзі гэтыя гатовы адмовіцца ад усяго ў імя барацьбы за справядліваю справу.

Горача, упэрымна пакахаў салдат-рэвалюцыянер Прахадзя Надзею Старыцкую. Ён яе жаніх. А калі для справы рэвалюцыі треба было паслаць Надзею ў стай ворага на небяспечную, рызькоўную справу, ён не думваючы, згаджаецца на гэта,

Чаму забылі пра бытавую кераміку?

Кераміка ў Беларусі — адзін са старажытных традыцыйных відаў мастацтва. Развіццю керамічнай вытворчасці тут садзейнічаюць спрыяльныя прыродныя ўмовы — багацце гліны і паліва. У мінулыя мастацтва керамікі ў Беларусі было надзвычайна высока. Асабліва росквіту яго дасягнула ў XVII стагоддзі. Выставы керамічных вырабаў мінулага дзярпер не заваляліся. Але іх высокай якасці сведчаць старажытныя апісанні маёмасці беларускіх магнатаў. З іх відаць, што ў даўнія часы ў Беларусі скарыстоўвалі многа глінянага посуду побач з сярэбраным і валавыным, і што гэты посуд быў пастаўкай аформлены. Напрыклад, былі «золатам малавыяны поўжскі», «эбаночныя з ручкамі малавыяны» і многае іншае.

Якія малючкі размалявалі ў тыя часы ганчарныя вырабы — невядома, але з апісанняў відаць, што любілі яркія колеры: золата, сіняю, чырвонаю, жоўтою, залёною, чорную, белую і іншыя фарбы.

Цяпер вытворчасцю бытавых керамічных вырабаў займаюцца арцелі, аб'яднаныя Белпромсоветам, промакабінатамі Міністэрства мясцовай прамысловасці і саматужнікі, якія прадаўжаюць сваё рамяство з пакалення ў пакаленне.

Уся прадукцыя ўяўляе характэрныя для Беларусі вырабы — глянкі, мактары, званы, міскі, слоікі. Ёсць і дэкаратыўныя посуды ў выглядзе бараноў, мядведзяў, соў і г. д. Элементы ўпрыгожання ў розных месцах рэспублікі розныя.

Адным з найбольш цікавых цэнтраў вытворчасці мастацкіх вырабаў з керамікі дзярпер з'яўляецца Івянец. Тут керамічнай вытворчасцю існуе многа год. Лепшыя масювыя вырабы яшчэ ў пачатку стагоддзя экспанаваліся на выстажках у Пецярбургу. Асабліва івянецкага посуду з'яўляецца яго арыямент, якім пакрываецца ўся паверхня.

Перш чым гаварыць пра мастацкую вартасць гэтага арыяменту, треба адзначыць, што беларускае народнае мастацтва вельмі моцна захоўвае традыцыі. Гэта адносіцца да ткацтва і да іншых відаў мастацтва, асабліва-ж да бытавой керамікі.

Старажытны славянскі лінейна-квалітэсны арыямент, які наносіўся на посуд усімі славянамі яшчэ ў X стагоддзі, мае месца ў вясковай ганчарнай справе Беларусі і цяпер. Арыянтацыя Івянецкага посуду складаецца з палос карычневага, белага і залёнага колеру, якія наносіцца ў розных камбінацыях на вырабы. Па сярх яшчэ палосах у працэсе вытворчасці працэрваюцца палачкай хвалістыя лініі

Некаторыя пэсы з вышэй названых упершыню пастаўлены толькі на сцяне тэатра юнага глядача. Гэта пэсы малодых беларускіх драматургаў Я. Пасава, А. Гутковіча і В. Хазановага.

Цяпер тэатр разам з малым драматургам Іванам Козел закончыў работу над яго п'есай «Панараць-ветка». Гэты спектакль будзе пастаўлены да слядняга юбілея 40-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Творчы шлях тэатра юнага глядача не вялікі, але ўжо можна адзначыць некаторыя прозвішчы таленавітых малодых артыстаў і артысткаў, выхаваных тэатрам: В. Барысёнак, В. Лебелзев, П. Дубашынін, Л. Цімафеева, Э. Аўчыніківа, Р. Малечанка і інш.

У многіх школах, палацах піонеруў, у дзіцячых дамах рэспублікі наведзеца вялікая ўвага прапоўнаму выхаванню юнацтва. Займаюцца політэхнічнай адукацыяй, вучні знаёмяцца і набываюць розныя спецыяльныя, вучацца валодаць інструментамі. Усё гэта спарыбца і ім у будучай кар'ернай працы для грамадства.

Многія дзеці ў гуртках сумесных рукі, а таксама ў школе самастойна займаюцца ўвільняваннем мастацкіх вырабаў з дрэва і дрэва. Выпальванне — вельмі карысная і захальваючая работа. Яна развівае ў дзяцей густ, павышае культуру прыкладнага мастацтва.

Умечы выпальваць на дрэву, можна з поспехам выконваць работы на металу, коцы, пластмасе, арганічнаму шклу. Дзеці

такім чынам, што адны палосы застаюцца некрутанутымі гарызантальнымі, другія-ж зацякаюць адна на другую ў працэрчаныя жалкі і набываюць хвалісты характар. Малам увесь арыямент шматкаляровым лінейна-хвалістым і ў спалучэнні з охрыстым фонам самога посуду набывае не толькі арыганальнасць, але і выключную жывацінасць.

Гэты арыямент цудоўны не толькі агульным эфектам, але і самай сваёй прыродай. Ён натуральны, просты і арганічны керамічна, таму што народжаны ў самім працэсе працы. Ён цесна звязаны з формай вырабаў і ўтварае выключна цэльную агульную кампазіцыю.

Апрача звычайных народных форм вырабаў, у Івянцы робіцца і «новы» посуд. Гэта, напрыклад, вінныя прыборы, па форме блізка іхліяным, хоць і відзіменныя ў сувязі з новым матэрыялам. Прыборы складаюцца з графінаў і 5—6 чарак на агульным падносе. Майстры тонка адчуваюць матэрыял і адпаведна новым формам прымяняюць больш старанна прамаляваны арыямент.

Увесь арыямент вышэй посуду вырабляецца ў цэку арцелі імя Дзержынскага, Майстрам там працуюць Ф. Талішэўскі і В. Кулікоўскі. Але раней посуд рабіўся і другімі майстрамі і меў зусім іншы характар. Так, напрыклад, В. Лаўрыноўч рабіў гліняныя распісаныя талеркі, тазы, званы і г. д. На жаль, цяпер ён ужо не працуе.

Не менш цікавыя старыя вырабы івянечкіх скульптураў—пастуды для віна ў выглядзе бараноў, мядведзяў, соў. Раней рабіліся тут для настольнага ўпрыгожання і статуэткі — бараны, водалаваючыя гіткі. Усе яны заўбедзі пакрываліся цёмнакарчычовай палівай.

Толькі цяпер такіх вырабаў арцелі не вырабляе. Біраўніцтва яе чамусьці вырашыла лепш асвоіць прапанаваны Гандлё-

вай палатой усходняй ўзору, якія ідуць у продаж пад маркай Беларускай ганчаркі. Але гэта ні ўсходні, ні беларускі посуд — дзіўная сумесь «французскага з ніжнегародскім».

Дзіўна, як можа мастацкі совет фізіяла Гандлёвай палаты так безадказна адносіцца да беларускага прыкладнага мастацтва? Калі так працягваць развіваць нацыянальную мастацкую прамысловасць, дык хто ведае, куды можа завесці «стараннасць» работнікаў Гандлёвай палаты?

Ішчэ горш абстаіць справа з вытворчасцю бытавых вырабаў з керамікі ў іншых месцах. Івянечкія ганчары пакуль адны ў рэспубліцы выпускаюць мастацкі посуд з гліны. А ў керамікі-ж вялікі перспектывы: сярвані для вытворчасці многа, і пры сур'яных адносінах можна дамагчыся вырабу з гліны цудоўных, параўнальна тонкіх сервізаў, прыбораў для малака, салатнік. Імяна такім посудам яшчэ зусім нядаўна славілася Беларусь.

А цяпер гэта мастацтва не толькі не адраджаецца, але і зусім знішчаецца. Так, напрыклад, знішчана на Бярузкім промакабінатае. Каліні самі яго работнікі пажадалі арганізаваць у сябе выпуск мастацкіх вырабаў. Для гэтага былі запрошаны з Украіны майстры, выдатковыя сродкі. Беларускае дзяўчаты навучніцы ад украінцаў тахічныя распісы, мастацтву арыяменту. Майстар камбіната М. Ламака ўзяўся за ленку посуду, мастак Г. Шаўроўска — за распісваючыя новыя малючкі. Праз некалькі месяцаў тліпы магазіну Бярузка завазілі цудоўнымі фарбамі глінянага распісанага посуду.

Аднак праз чатыры гады ўся вытворчасць спынілася. Майстрам не было створана ўмоў для работы, не хопала матэрыялаў. Не быў валадзячы і збыт вырабаў. Міністэрства-ж мясцовай прамысловасці не працягла непакон з гэтай прычыны.

Поштыт на гліняны посуд вельмі вялікі. Паспрабуйце яго дастаць дзе-небудзь у Мінску? У тым не менш вытворчасці гэта забіта. Міністэрству мясцовай і паліўнай прамысловасці треба было вельмі сур'яна разабрацца ў гэтым пытанні.

Для таго, каб мастацтва керамікі паспраўднаму зноў атрымала шырокае развіццё, треба не толькі наладзіць сістэму аплаты майстроў, стварыць умовы імя для работы, але і адкрыць хоць якія-небудзь курсы па прыкладнаму мастацтву для падрыхтоўкі нацыянальных кадрў.

І. ЕЛАТОМЦАВА.

У ТЭАТРА ЮНАГА ГЛЕДАЧА

7 верасня бягучага года Беларускі рэспубліканскі тэатр юнага глядача адкрыў у трэці раз свой тэатральны сезон. За гэты кароткі тэрмін свайго існавання калектыв паставіў звыш адзінаццаткі спектакляў. Рэпертуар тэатра ў асноўным складаецца з пэс савецкіх драматургаў: «Як гартавалася сталь» Н. Остроўскага, «Твой шлях» В. Розава, «Юныя мейсціны» А. Гутковіча і В. Хазановага, «Аркады Янгала» Я. Пасава і інш. Тэатр не забыў і самых малодых глядачоў, падрыхтаваўшы для іх такія спектаклі, як «Казка пра сярэбраны спадачак і наліцым абычак» Е. Чарняк і Е. Гілазі, «Горад майстроў» Т. Габо і інш. Ёсць у рэпертуары тэатра і спектаклі для моладзі: «Па закліку сэрца» Анава і Штайна, «Кананне Ані Барока» В. Пістоленкі.

Некаторыя пэсы з вышэй названых упершыню пастаўлены толькі на сцяне тэатра юнага глядача. Гэта пэсы малодых беларускіх драматургаў Я. Пасава, А. Гутковіча і В. Хазановага.

Цяпер тэатр разам з малым драматургам Іванам Козел закончыў работу над яго п'есай «Панараць-ветка». Гэты спектакль будзе пастаўлены да слядняга юбілея 40-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Творчы шлях тэатра юнага глядача не вялікі, але ўжо можна адзначыць некаторыя прозвішчы таленавітых малодых артыстаў і артысткаў, выхаваных тэатрам: В. Барысёнак, В. Лебелзев, П. Дубашынін, Л. Цімафеева, Э. Аўчыніківа, Р. Малечанка і інш.

У многіх школах, палацах піонеруў, у дзіцячых дамах рэспублікі наведзеца вялікая ўвага прапоўнаму выхаванню юнацтва. Займаюцца політэхнічнай адукацыяй, вучні знаёмяцца і набываюць розныя спецыяльныя, вучацца валодаць інструментамі. Усё гэта спарыбца і ім у будучай кар'ернай працы для грамадства.

Многія дзеці ў гуртках сумесных рукі, а таксама ў школе самастойна займаюцца ўвільняваннем мастацкіх вырабаў з дрэва і дрэва. Выпальванне — вельмі карысная і захальваючая работа. Яна развівае ў дзяцей густ, павышае культуру прыкладнага мастацтва.

Умечы выпальваць на дрэву, можна з поспехам выконваць работы на металу, коцы, пластмасе, арганічнаму шклу. Дзеці

могуць многае зрабіць для свайой школы і ўпрыгожыць куток свайго дома.

Для мастацкага выпальвання не патрэбна многа інструментаў. Але іх цяжка дастаць у нашых магазінах у поўным асартыменце. А калі і бываюць, напрыклад, лобзікі, дык недастаткова добра вырашаны канструкцыя, цяжкаватыя, для іх чамусьці дадаецца толькі некалькі плак. Пілкі б'ваюць няякасныя і пліваюць вельмі дрэнна з тупымі, заваленымі з аднаго боку зубамі і шырокім палатом. Ім нельга выконваць мастацкую работу з тонкім малючкам.

Думаецца, што нашаму саюгарасу треба звярнуцца пытаннем падрыхтоўкі інструментаў для выпальвання на дрэву. Дзеці будзь вельмі ўдзячны, калі з яшчэ магчымаць купіць у магазінах навожы добрай якасці, лобзікі і пілкі да іх розных памераў, дрэл, шылы і г. д. Такія інструменты треба прадаваць як цэльным комплектам, так і паасобку.

Нашы рэспубліканскія выдвасцы чамусьці не выпускаюць вучэбных дапаможнікаў па мастацкаму выпальванню. А гэта-ж можа служыць развіццю політэхнічнай адукацыі і мастацкай творчасці. У гэтай справе треба ўзв'язць прыклад з Харкаўскага трактарнага завода імя С. Орджанікідзе, які паклапаціўся аб малых — выпускае вельмі цікавую дзіцячую цацку «Металяканструктар», якая карыстаецца вялікім попытам у дзяцей.

А ШАХНОВІЧ, мастак.

тэатральны Камітэтам партыі большавікоў. В. І. Ленін у п'есе як дзеючая асоба не выведзены. Але яго накіроўваючая рука ўвесь час адчуваецца. Прадэставінікі народа ў п'есе выведзены не як безаблічная маса, а як гераі, якія робяць гісторыю. Вельмі выразна падкрэслена роля рабочага класа, яго гегемона рэвалюцыі, роля сялянства, які вернага саюзніка і памочніка ў справе перамогі рэвалюцыі. Добра паказана ў п'есе здрадніцкая дзейнасць меншавікоў, беларускіх нацыяналістаў і іншай погані.

Вялікая аўтарская любоў адчуваецца пры абмалюванні вобраза станаўчача гераю. Пятрусь Прахадзя нештаматслюны ў п'есе. Скульпым і дакладным аўтарскім штырхам намалаваны вобраз мужнага, бастрастаннага і ў той-жа час мяккага, лірычнага рэвалюцыянера, чалавека вялікай душы. Вобраз самаадданай і смеілай дзяўчынны Надзеі, якая загінула ў вараўным баі,—вялікая аўтарская ўдача. Надзея вышасана так, што артыстка, якой гэту-небудзь дзяўдзечка іграць казю-ролю, будзе за што паліпрацаваць, будзе за што паліпачыць гераізму. Яна вельмі жаючкая і лірычная, але яе пераўвасбаляеца яна, калі вастаецца адзін на адзін з ворагамі рэвалюцыі. З'яўляецца незвычайна для такой клясы дзіўнымі сіла воі, вытрымка, перад якой не ўстаіць вораг.

Нават самыя маленкія пераонакі надзелены аўтарам вострымі характэрнымі рысамі. Мова творца вельмі дакладная, вобразная і лаканічная. Перакавальна

вышасаны вобраз кіраўніка мінскай большавікоў, старшыні Мінскага Совета А. Ф. Маснікова.

Луі Арагон пра беларускую літаратуру

Вядомы французскі пісьменнік-камуніст Луі Арагон апублікаваў у лістападзе 1955 года кнігу аб савецкай літаратуры.

У гутарцы з супрацоўнікам газеты «Юманітэ» ён сказаў: «Мая кніжка — гэта не гісторыя савецкай літаратуры, гэта хутчэй спроба расчыніць аблоку ў гісторыю гэтай літаратуры...»

Кніга ў асноўным складаецца з артыкулаў аб П'е з'ядзе савецкіх пісьменнікаў. Аўтар расказвае пра поспехі савецкай літаратуры, якіх яны дасягнулі за пасляваеннага перыяду і асабліва пасля Із'езд савецкіх пісьменнікаў. Ён разглядае творы М. Горькага, В. Маякоўскага, Н. Остроўскага, А. Талстога, М. Шалахава, А. Фаддеева, К. Федзіна, А. Макарані, І. Франбурга, Г. Падасы, А. Ісаакяна, Аіні, Лібрэхта, Бараташвілі, Леаніда, Мюса Джаліля. Тут ёсць цікавыя нарысы пра многія нацыянальныя літаратуры СССР.

«Сёння вядзюць савецкая літаратура, — піша Луі Арагон, — я скардзіма, што ні адна літаратура свету, які-б імяны та я і іншая краіна ні выстаўляла, не можа параўнацца з літаратурнай прадукцыяй савецкіх пісьменнікаў».

Асобны раздзел кнігі прысвячаецца беларускай савецкай літаратуры. Нарыс суправаджаецца кароткай географічнай і дэмаграфічнай звесткамі гістарычнага характару.

З беларускіх пісьменнікаў XIX стагоддзя Арагон называе імяны В. Дуніна-Марцінкевіча і Ф. Багушэвіча, як пісьменнікаў двух ідэйных напрамкаў.

Цэнтральна-ж месца ў нарысах аб беларускай савецкай літаратуры адводзіцца творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Пазней Янкі Купалы Арагон ставіць побач з пазнейшымі вядомымі беларускімі пісьменнікамі — Некрасава і Шаўчонкі. Янка Купала і Якуб Колас яшчэ ў пачатку сваёй літаратурнай дзейнасці звярнулі на сябе ўвагу рускага чытача. Яны развівалі традыцыі паэтаў-дэмакратаў.

Арагон асабліва падкрэслівае значэнне іх дзейнасці ў галіне рэформы беларускага вершаскладання. Ён піша, што Янка Купала і Якуб Колас наблізілі беларускае вершаскладанне да рускай паэзіі.

Аўтар кнігі «Савецкая літаратура» вельмі правільна вызначае ролю Янкі Купалы — драматурга, называючы перш за ўсё яго «пэсы «Паўнічка» і «Раскіданае гняздо». Роботы падагульненне дэмакратычнай літаратурнай дзейнасці Янкі Купалы, Луі Арагон піша, што Янка Купала «адгрываў вялікую ролю ў фарміраванні дэмакратычнага настрою сваёй краіны».

З твораў Янкі Купалы савецкага перыяду Луі Арагон найбольш высока ацэньвае пэсам «Над ракой Арэсай».

Патрабна спыніцца Арагон на раздзеле творчасці Якуба Коласа, якога называе «паэтам закліку», разглядае яго пэсам «Новая зямля», трылогію «На рэстанях», апавесць «Дрыгва», верш «Голас зямлі».

«Кастрычнік вызваліў не толькі пазней Янкі Коласа, — піша Луі Арагон, — у новай Беларусі нарадзілася проза, і Я. Колас стаў раманістам... Развіццё ачпінна літаратура, Якуб Колас публікуе раман «На рэстанях».

Луі Арагон чуў выступленне Якуба Коласа на П'е з'ядзе савецкіх пісьменнікаў і ў сувязі з гэтым кажа: «Сёння яму прадстаўлена магчымасць гаварыць аб справах Беларусі, краіны, дзе леснікі прагалі развіццё, краіны партызанскіх пэсароў, дзе ўдзяляюцца рыштывы новабудоваў, таму ён гаворыць з гэтай трыбуны... як дваццаць год назад Горкі, і гаворыць не толькі ад імя адной Беларусі, але ад імя ўсёй літаратуры неабсяжнай краіны Саветаў, ад імя рускіх і грузінскіх пісьменнікаў, паэтаў Украіны і Башкіры, раманістаў Арменіі і Казахстана, ад імя ўсіх, каму бліжэй Міхал, што не ведаў, які выбрала шлях да самаўдзялення».

Луі Арагон знаёміць французскага чытача з многімі беларускімі пісьменнікамі і паэтамі: ён называе Змітрака Бядулю, Кандрата Крапіну, Кузьму Чорнага, Міхася Лынькова, Эдуарда Самуіленка, Пятра Ганьку, Аркадзя Куляшова, Шымона Панчанку, а таксама пісьменнікаў, якія пасля ўз'ядання Беларусі ў адзінай Савецкай дзяржаве сталі ў рады савецкіх пісьменнікаў — Максіма Танка, Шпіна

Л. Арагон. Савецкая літаратура. Парыж, 1955, стар. 400.

ПА СЛЯДАХ НАШЫХ ВYSTУПЛЕННЯУ

„Яны заслужылі пашану“

У змешчаным пад такім загалоўкам артыкуле («Літаратура і мастацтва» ад 3 жніўня г. г.) гаварылася аб неабходнасці ўважліва паміць беларускіх пісьменнікаў В. Дуніна-Марцінкевіча, Ф. Багушэвіча, Я. Купалы, Я. Коласа і іншых. У адказ на артыкул імяніскі начальнік Маладзечанскага абласнога ўпраўлення культуры тав. Міхалота павесіў на дзверцы, што на магіле Дуніна-Марцінкевіча, якая знаходзіцца ў вёсцы Тулашчына Івянецкага раёна, ужо ўсталяваны помнік-абеліска. Расшыраюць экспазіцыю пра жыццё і творчасць Ф. Багушэвіча ў Івянцкім краязнавым музеі (экспануюцца шмат якія асабістыя рэчы пісьменніка, усталяваны бюсты). Закаваны бюсты, які будзе ўсталяваны на магіле пісьменніка ў Журашках.

Пэстража, Валіяціна Таўлая, Міхася Маршару.

«На П'е з'ядзе савецкіх пісьменнікаў, — піша далей Арагон, — я чуў, як паэт Броўка называў імяны пісьменнікаў, аб якіх я ўжо гаварыў, а таксама і новыя: Шамякіна, Паслядовіч, Брыль, Кулакоўскі, Кірэнка, Лужанін, Зарыцкі, Калачынскі, Вітка, Валенцін... Ён вымаўляў гэтыя імяны з гордасцю за сваю родную краіну».

«Неўладка не сказаць, — адзначаецца далей у кнізе — аб беларускай драматургіі, аб яе валькім мастаку Кандрату Крапіне — аўтару камедыі «Хто смеяцца апошнім».

У кнізе «Савецкая літаратура» прыводзіцца пэсам перакладаў з твораў беларускіх пісьменнікаў. Луі Арагон дае ў перакладзе на французскую мову верш «А хто там ідзе?», урыўкі з твораў «Я не паэта» і «Над ракой Арэсай» Я. Купалы, «Думы аб Маскве» П. Броўкі. У нарысе змешчаны не толькі ўрыўкі з мастацкіх твораў, але і асобныя месцы з артыкулаў і выказванняў аб беларускай літаратуры. Паўнацэнна прыводзіцца выказанне М. Горькага пра Янку Купалу з артыкула «Аб пісьменніках — самувучых», цытуюцца ўрыўкі з прамовы Якуба Коласа да паэмы «Новая зямля» (на рускаму выданні 1934 года), з яго выступлення на П'е з'ядзе савецкіх пісьменнікаў, а таксама неаднаразовае выказванне выступлення П. Броўкі на П'е з'ядзе савецкіх пісьменнікаў.

У кнізе Л. Арагона гаворыцца не толькі аб поспехах беларускай савецкай літаратуры, але адзначаюцца і дасягненні беларускага народа ў развіцці прамысловасці і народнай гаспадаркі.

Луі Арагон называе Беларусь «парызанскай краінай», «краінай пэсары». Як і ў гады напалеонаўскага нашествия, адзначаецца ў кнізе, у час намецка-фашысцкай акупацыі Беларусі праславілася як краіна ўсенароднага партызанскага руху, і яна мела сваіх партызанскіх пэсароў, адным з якіх Арагон называе імя паэта Анатоля Астрэйкі.

Хоць Луі Арагон сваю кнігу называе толькі «спробай адчыніць аблоку ў гісторыю савецкай літаратуры», тым не менш значэнне яе вельмінае, бо яна раскрывае шматнацыянальны характар савецкай літаратуры, знаёміць французскага чытача з яе лепшымі прадстаўнікамі.

М. АУГУСЦІНОВІЧ.

Мастацкая агітбрыгада

Вялікую ролю адгрывае на вёсцы выступленні агітбрыгад. Іх удзельнікі сваймі мастацтвам натхняюць калгасніцаў на актыўную работу, садзейнічаюць палітычнаму арганізацыі працы, умацаванню дысцыпліны.

На Міншчыне ўжо даўно дзейнічаюць некалькі мастацкіх агітбрыгад, якія карыстаюцца вялікай папулярнасцю сярод калгасніцаў. У мінулым годзе яны далі 1.385 канцэртаў і калгасцаў і суаўдзялялі ў вольна-выпадках 212.976 гаспадароў. У гэтым годзе колькасць мастацкіх выступленняў значна ўзрастае. Так, напрыклад, агітбрыгада Стаўбцоўскага раённага Дома культуры ў бачным годзе ўжо мае на сваім рахунку 35 выступленняў, а самадзейныя артысты Старадаражскага раённага Дома культуры павышлі на вёсцы 32 разы, Слуцкага — 30 разоў і г. д.

Не задавальняюцца дасягнутымі поспехамі, яны павіны ствараць пры нашых сёльскіх клубках і раённых дамах культуры новыя агітбрыгады, удасканальваючы мастацкае майстэрства і рэпертуар ранаі арганізаваных калектываў.

Нажаль, рэпертуар многіх нашых агітбрыгад яшчэ слаба паўнаўдзяляе літаратурнымі творами лепшых савецкіх, у тым ліку беларускіх пісьменнікаў. Імны раз пераважаюць рэчы выключна для забавы, як, напрыклад, кунцеты пра Джоні ў праграме слудкай агітбрыгады і маналог унпер-афіцэра з аперы «Мадэмузель Нітуш» у праграме старабобрэцкай брыгады Брунскага раёна.

Мала таго, з 20 прагледжана ў снежні мінулага года праграм у 10 з іх першае месца займала пустая «Песенька маладых суседзяў» Остроўскага. У праграме агітбрыгады Слуцкага раённага Дома культуры побач з добрым мантажом «Мы ўстаў-

ляем працу» выконвалася таксама некалькі «дудшаных пэсары» пэсары. Гэта гаворыць аб непрадэмакратычнасці некаторых кіраўнікоў.

Такі рэпертуар не мае нічога агульнага з сапраўдымі задачамі агітбрыгад, якія заклікаюць актывізаваць выкарыстанне непасрэдна з самага жыцця.

Агітбрыгады знаходзяцца ў найбольш спрыяльным становішчы ў сёнце неабмежаваным магчымасцям пры выбары рэпертуару. У іх праграме могуць быць аб'еднаны і сваярэнны амаць усе формы і жанры мастацтва. Бадай ці не першае месца ў праграмах гэтых брыгад павіны займаць творы вядомых мастацкіх тэм, вельмі шірока літаратура афармляюцца факты з мастацкага жыцця агітбрыгады Прысненскага сельскага клуба Уздзенскага раёна (кіраўнік П. Шыдлоўскі).

У праграмах іншых агітбрыгад нашай вобласці мастацкія матэрыялы скарыстоўваюцца недастаткова. Самадзейныя артысты часта абмяжоўваюцца толькі пералікам прэзінтшаў лепшых калгаснікаў і ўстаўкамі ў частыя прэзінтшаў тых, хто дронна працуе. Наглядаецца яшчэ і такая тэндэнцыя: захапляюцца паказам альных амаўчых фактаў з калгаснага жыцця, не ўважваючы лепшых узораў у працы і быцц сярод сельскіх працаўнікоў.

Значную дапамогу ўдзельнікам агітбрыгад маглі-б аказаць мясцовыя аўтары, раённыя рэдакцыі раённых газет, настаянікі, Трэба меркаваць, што аддзельныя прапаганда і агітцыі райкомаў партыі дапамогуць прыцягнуць такіх таварышаў да творчай работы.

Рэпертуар — гэта аснова, на якой сельская агітбрыгада заклікана выкоўваць працоўныя вёскі. Таму адцяпна зусім даўным, што некаторыя з іх не выступаюць палкам

У кнігі пра рабочых добраахвотна выступленне Ніны Дземях, у якім яна на сходы з дакладнасцю да драбніц гаворыць аб перавазе перадавых метадаў над перадавымі: «Або эканомію возьмем, як і вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

Аўтар карэным чынам перапрацаваў свой твор. З ранейшай «худзешкай» апавесці атрымаў тоўты раман у 350 старонак. У ім У. Дадзімаў знаёміць нас з працай тонкасуконнага камбіната, які знаходзіцца ў захадне-беларускім горадзе Надвінчанску. На першы погляд усё тут ідзе добра, планы выконваюцца — не праста на 100 працэнтаў. Галоўны інжынер Пятроў імянецца, каб заўбядзі пасля гэтай лічыбы стала копка і ішчэ — хай сабе самая маленькая — лічыба: 100,1 працэнта. І тады людцы тэлеграфы-рапарты аб перавыкананні плана, шчоўкоўка апараты фотакарэспандэнтаў. У абласной газеце павяўляюцца матэрыялы Міх. Воіна; «Уключыўшыся ў сацыялістычнае спарборніцтва, тэкстыльшчыкі штодзённа перавыконваюць нормы...»

Але як перавыконваюць? Штурмаўшчынай. У канцы месца, калі паны знаходзіцца пад пагрозай зрыву, Пятроў перараджаецца: ён бегаве з аднаго цэха ў другі, дзе прыкмычаве, дзе па-сабрэску паліпае па плячы майстра ці брыгадэра. Людцы заставаліся працаваць у другую змену і такім чынам дабіваўся выканання плана.

Супраць штурмаўшчыны выступаюць перадавыя рабочыя прадпрыемства. Ім дапамагае журналіст Калініка. Замест нарыса, які даручылі яму напісаць у рэдакцыі, ён піша крытычны артыкул. У рэдакцыі разгараецца вострая барацьба. Адно стальце за надрукаванне, а другія — супраць. Нарэшце, прада ўсё-ж перамагае. Хоць з цяжкасцямі, але артыкул змяшчаецца, штурмаўшчына на прадпрыемстве адкідаецца, перадавыя прыёмы працы вывучаюцца.

Аўтар, здаецца, добра знаём з тэхналогіяй вытворчасці. Аб гэтым сведчаць многія дэталы.

Уладзімір Дадзімаў. Над Нёманам, раман. Дзяржаўнае выдавецтва БССР, 1957 г.

гія старонкі рамана. Паслухайце хоць выступленне Ніны Дземях, у якім яна на сходы з дакладнасцю да драбніц гаворыць аб перавазе перадавых метадаў над перадавымі: «Або эканомію возьмем, як і вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышваленая праца».

«Вышваленая праца». Ёсць там таксама і наглядна пра фабрыку «Вышвал

Часопісы ў кастрычніку «ПОЛЫМЯ»

«Сэрца і песня—з народам»—так называецца перадавы артыкул у кастрычнічым нумары часопіса.

У нумары працяг рамана М. Лынькова «Векаломныя дні», неапублікаваны нарыс Х. Шынклера «Дзёнік сувязіста», вершы Я. Пушчы, П. Прыходзькі, Я. Непачаловіча, М. Параненіча і байкі Э. Валасевіча.

Пра кастрычніцкія дні на Беларусі раскажацца ва ўспамінах В. Каменчыцкага «За ўладу Советам».

Часопіс друкуе лісты Якуба Коласа да Е. Карскага, Л. Клейнборта і іншых асоб, а таксама артыкул А. Адамовіча пра пэраму Я. Коласа «Новая зямля».

У раздзеле крытыкі і бібліяграфіі змяшчаны рэцэнзіі М. Ткачова на зборнік апавяданняў П. Кавалёва і А. Макаравіча на магнаграфію В. Барысенкі пра Ф. Багушэвіча.

«БЕЛАРУСЬ»

Часопіс шырока асвятляе пэспекі і дасягненні працоўных рэспублікі напрыкладні слаўнай гадавіны 40-годдзя Советскай улады. Працоўным будням калгаснікаў сельгасарцелі «Сцяг Леніна» Карэліцкага раёна прысвечаны нарыс І. Сіпунова «Новыя Лукі». Фотанарыс «Майстар публічнага шоўку» паказвае пэспекі ільваводства калгаса імя Варашылава Новадзвурцкага раёна. Пра жыллёвае будаўніцтва апавядаецца ў нарысе «На ўсходзе Мінска».

Старыя боўшэвікі К. Абулевіч і С. Багадзіна апавядаюць у сваіх успамінах пра слаўныя кастрычніцкія дні 1917 г.

У нумары друкуецца апавяданні І. Сіняўскага «Ой, рэчанька, рэчанька» і Х. Каляна «Пэраўтарскія ў Н'ю-Йорку», аднаактавы камедыя Ул. Няфёда «Пэраўтарскія», новыя вершы П. Маяля і А. Воласкага, урывак з пэмы П. Прыходзькі, байка А. Звонка «Шкавал і лёў».

Друкуюцца матэрыялы пра брэскіх мастакоў, оперны тэатр у новым сезоне, станкабудаўнічы завод імя Кірава.

У раздзеле «Новыя кнігі» часопіс змяшчае рэцэнзіі А. Міхайлава на кнігу А. Бутакова «Мастацтва жыццёвай працы», І. Скапарова пра біяграфію нарыса і апавядання, Л. Салаўя на зборнік апавяданняў М. Лупскава «Пяцідзясятнік».

«МАЛАДОСЦЬ»

У кастрычнічым нумары часопіса шырока прадстаўлена проза. Тут змяшчаны апавяданні Я. Ермаловіча «Напярэдадні», А. Чарнышэвіча «Заспэнак Стэчана», Р. Сабаленкі «Пад чырвоным сцягам» і заканчэнне навукова-фантастычнага рамана М. Тамолкі «Цытадэль неба».

З паэтычных твораў часопіс друкуе пэму М. Лужаніна «Зарот маладосці» і вершы П. Макаля і Г. Бураўкіна.

Многія рознастайныя матэрыялы ў раздзеле публіцыстыкі. У нарысе В. Палтаран «За ракою Гарнін» апавядаецца пра сённяшняе жыццё палескай вёскі Альшані, з успамінамі «За шчасце народа», выступае стары камуніст П. Голуб.

Часопіс друкуе артыкул Я. Скрыгана «Слова да маладых», успаміны М. Хвельціч «Наш шчыры сабра» пра П. Галавача.

Есць у нумары раздзел «У свеце мастацтва», працягваюцца размова на тэму «Чаму яны развіліся?», друкуюцца сяброўскія шаржы на маладых пісьменнікаў.

«СОВЕТСКАЯ ОТЧИЗНА»

Чарговы нумар часопіса за верасень—кастрычнік адкрываецца апавяданнем П. Шасцёркава «Лістоўка», якое прысвечана кастрычнічым дням 1917 г. у Магілёве.

Часопіс друкуе аповесці І. Клаза «Прадэскі», апавяданні Г. Палова «Паводка» і «Пахомыч» і югаслаўскага пісьменніка Б. Нушыча «Жалобная прамова».

У нумары шырока прадстаўлена паэзія. З цыклам новых вершаў выступае Д. Кавалёў. У раздзеле «Слова маладых» змяшчаны вершы А. Куклянскага, М. Калеснікова, І. Катлярова, І. Грыгор'ева, В. Ермакова, М. Машына, І. Палер.

Пра векаломныя дні Кастрычніка апавядаецца ў дакументальных матэрыялах «Рэвалюцыя перамагае», у артыкуле Н. Машынова «Пэраўтарскія» і ўспамінах Н. Алферава «Я быў Леніна».

Змяшчаны ў нумары таксама нарысы Д. Уксусава «У рабачай сям'і» і М. Алтухова «Імя Леніна».

У раздзеле крытыкі і бібліяграфіі друкуюцца рэцэнзіі Т. Хадкевіча на раманы П. Броўкі «Калі зліваюцца рэкі», А. Шчарбакова на зборнік апавяданняў М. Лупскава «Домік на калёсках», артыкул С. Чудакова пра вядомага нямецкага паэта, драматурга, навіліста і рэжысёра Бертольда Брэхта.

Шкавыя матэрыялы змяшчаны ў раздзеле «Сатыра і гумар».

Новая літаратура

У Дзяржаўным выдавецтве БССР выйшла з друку і паступіла ў продаж наступная літаратура:

Іван Мележ. У гарах дажджым. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 224. Цана 5 руб. 30 кап.

С. Майкавар. Бірулькі. Маленькія п'есы для ф-но ў 2 рукі. Часткі I і II. На рускай мове. Тыраж 5 тыс. экз., стар. 36. Цана 4 руб.

Пэрап'ячэка. Беларуская народная песня (да сярэдняга голасу з ф-но) Апрацоўка А. Туранкова. Тыраж 3 тыс. экз. Цана 50 кап.

Я. Шкоўкі. Над Прыпяччю (да змяшчэння хору з ф-но). Слова А. Русака. Тыраж 3 тыс. экз. Цана 60 кап.

Кума мая, кумачка. Беларуская народная песня (да хору з ф-но) Апрацоўка А. Клушова. Тыраж 3 тыс. экз. Цана 35 к.

Прыліцелі гэты. Беларуская народная песня. Апрацоўка П. Падкавырава. Тыраж 3 тыс. экз. Цана 50 кап.

Руская народная казка «Марозка». Апрацоўка А. Талстога. Пэраклад С. Міхальчука. Малючкі В. Варанецкага. Тыраж 50 тыс. экз., стар. 16. Цана 80 кап.

ДЗЁННІК МАСТАЦТВА

Новы канцэртны сезон філармоніі

28 верасня ў клубе імя Дзяржынскага Беларускай дзяржаўнай філармоніі адкрыла чарговы канцэртны сезон. Ён абяцае быць вельмі цікавым.

Канцэрт адкрыўся «Святочнай уверсурой» Д. Шастаквіча, напісанай наўраўнальна нядаўна, у 1954 г. Але твор ўжо заваяваў вялікую папулярнасць у слухачоў дзякуючы жыццерадаснасьці музыкі. Аркестру ўдалося перадаць гэты настрой, вяселлю, урачыстасцю было наўраўнальна выкананне уверсур.

У першым аддзяленні выконвалася таксама Сёмаў сімфонія С. Пракоф'ева—твор, прысвечаны савецкай моладзі. За стварэнне Сёмаў сімфоніі кампазітару пасмяротна прысуджана Ленінская прэмія. У сімфоніі чатыры часткі. Першая—павольная, напэўная. Тут і шырыня палёў, і працяжныя рускія песні, і жарт. Другая частка—вальс—харыца маладзёжнага балю. Колькі тут настрояў, фарбаў, нечаканых пэнартаў думкі Тонка і пранікнёна прагучала ў аркестры трэцяя частка. Па аўтарскім задуме маладога галоўнага ролдзку, унутраны свет маладога савецкага чалавека. Фінал сімфоніі робіць вялікае ўражанне рытмам, дасціпнасцю і бясканца. Гэта вясёлы танец, карнавал, дзе няма месца смутку і цяжкім настроям, дзе ўсё блішчыць і кружыцца ў імклівым танцы.

У другім аддзяленні выконвалася кантата А. Багатырова «Сказ пра мядзведзіху» на словы Пушкіна, канцэрт ляжор для фартыяно з аркестрам Моцарта (салістка прафесар М. Юзіна) і сімфонічна карціна нямецкага кампазітара Р. Штрауса «Дон Жуан».

Кантата «Сказ пра мядзведзіху», напісаная Багатыровым у 1937 г. як дыпломная работа пры сканчэнні кансерваторыі, прываблівае прастаю, напэўнасцю і даступнасцю музычнай мовы. Дзяржаўная харавая капела БССР (мастакі кіраўнік народны артыст СССР Р. Шырма) добра справілася з харавымі эпізодамі кантаты. Чыста, стройна і пранікнёна гучаў хор.

Канцэрт Моцарта № 23 ля-мажор выконвала прафесар Марыя Юзіна. Мы ведаем яе як удумлівага выканаўцу, як цудоўнага інтэрпрэтара музыкі Моцарта, Баха, Бетховена і іншых класікаў. Парадала яна слухачоў і на гэты раз. Фартыяно канцэрт мае тры часткі. Першая хуткая, небудзённая ў сапраўды форме, прываблівае жыццерадаснасьцю і вяселлю. Асабліва ўдалася выканаўца другая частка канцэрта. Настрой затонанага смутку быў тонка перададзены салісткай і аркестрам. Трэцяя частка прагучала як сцягдэжэнне святла і радасці жыцця.

Цікавым было выкананне сімфонічна карціны Р. Штрауса «Дон Жуан». Твор напісаны кампазітарам у ранняй гады і вылучае прастаю і даступнасцю музычнай мовы. Сімфонічны аркестр пад кіраўніцтвам дырыжора В. Дуброўскага добра справіўся з гэ-

тым складаным творам. Шматлікія слухачы, якія прысутнічалі на канцэрте, атрымалі вялікае задавальненне.

Прыемным спарызам былі вонкавы выгляд аркестра. Па ўзроўні лепшых музычных калектываў краіны ўсе артысты былі ў фраках, пульты і крэслы афарбаваны ў белы колер. Гэта стварыла настрой святанасці і ўрачыстасці. За выключэннем некаторых выключэнняў, аркестр справіўся з цяжкай праграмай.

Па майстэрску правёў канцэрт В. Дуброўскі. Яго манера дырыжыравання вельмі праява, дакладная і перакананая. Аркестр паказаў сабе як высокакваліфікаваны музычны калектыв, і трыба, каб усе яго выступленні былі на такім-жа высокім узроўні.

Е. РОЗІНА.

На здымку: выступленне аркестра.

З ЗАМЕЖНАЙ ПОШТЫ

Дзіўная справаздача

Такім чынам, на гары Злучаных Штатаў Публічнай Амерыкі скінута 160 атамных і вадародных бомбаў. У выніку гэтага 67 вільніх чалавек, з іх 5 мільянаў у адміністрацыі Н'ю-Йорку, 4 мільянаў так або іншым падарожжам—ці паранены, ці атручаны. Нарэшце, дзесці мільянаў уцалелых грамадзян павінны заставацца ў сховішчах на працягу двух тыдняў. Іншыя і яны будуць атручаны і могуць цяжка захварэць.

Што гэта—хворая фантазія раманіста? Не, гэта афіцыйная справаздача аддзела інфармацыі дзяржаўнага дэпартаменту аб прыяжэнні «попытных» выпрабаванняў, якія адбыліся месцы два таму называюцца Злучанымі Штатамі. У гэтым дакуменце тлумачыцца, што «выпрабаванні» праводзіліся, аказваецца, для псіхалагічнай падрыхтоўкі насельніцтва і воль, на думку гэтай-жа справаздачы, яны прайшлі не досыць арганізавана. Многія грамадзяне не паспелі схаватца ў сховішчах згодна наменчанага плана. Яны спазніліся і, паводле слоў справаздачы, паставілі сябе пад «ацяжкую рызыку». Але затое ўрадавыя арганізацыі не то, што гэтыя надбаваныя грамадзяны, яны аказаліся ў воль час, і пры тым згодна плану, «у асабліва ўдасканаленых сховішчах», якія былі старанна падрыхтаваны. Далей тая-ж справаздача паведамляе, што ўрадавыя органы ў час выпрабаванняў, сядзячы ў адмыслова зробленых ішчлінах, былі заняты «наладжаннем парадку» (?). Гэтая частка афіцыйнай справаздачы выклікала рад іранічных заўваг друкі, і нездарма. «Як наладзіць парадка, калі трэцяя частка насельніцтва краіны загінула, а астатнія або знаходзяцца ў сховішчах і не могуць атрымаць выйсці, або цяжка параненыя і атручаны?»—пытасць газета «Н'ю-Йорк пост». І далей тая-ж газета піша, што «можна быць, тайна ўдасканаленых сховішчаў нікому невядомая і яны даюць магчымасць урадавым органам мець су-

аваць з усёй краінай. Але нават калі і так, усё карціна не стварае ўмоў для парадку». Даводзіцца пагадзіцца з амерыканскай газетай, што аб парадку ва ўмовах выпрабавання атамнай і вадароднай зброі гаварыць спраўды цяжкавата.

У справаздачы аддзела інфармацыі дзяржаўнага дэпартаменту гаворыцца, што выпрабаванні выліканы «неабходнасцю», таму яны будуць рабіцца і ў далейшым. Тая-ж газета «Н'ю-Йорк пост» адзначае, што ў гэтым сцягдэжэнні «многа таямнічага і няяснага». Навошта праводзіць гэтыя дзіўныя выпрабаванні, калі ўсім вядома, што ніхто не збіраецца нападаць на Злучаныя Штаты Амерыкі і кідаць атамныя і вадародныя бомбы на амерыканскія гарады? Буржуазная газета сцягдэжае далей, што так званая псіхалагічная падрыхтоўка на самай справе зводзіцца толькі «затуманіць мозгі», бо «цяга пяць мільянаў нью-йоркцаў, якія згодна афіцыйнай справаздачы, лічыцца забітымі, да нядаўняга часу спакойна спалі і зусім не падарвалі, што нехта іх збіраецца забіваць». І газета прыходзіць да вываду, што такія выпрабаванні ніяк не садзейнічаюць устаўнаўленню спакою і парадку.

Другая газета—прагрэсіўны орган, які выходзіць у Каліфорніі, «Дэйлі піл уорлд» адзначае, што «усе гэтыя выпрабаванні праводзіцца імёна тады, калі ў шырокіх масах амерыканцаў расце ўпэўненасць у тым, што ваіны можна пабедзіць». Гэтая газета лічыць, што асноўнае прызначэнне такіх выпрабаванняў—пасячы паніку і пераканаць радавога амерыканца, што ваіны нібыта непэраможны і таму ён павінен быць гатовы да яе. Ды, вядома, такую задчку ставяць не толькі арганізатары выпрабаванняў, але і дзіўная справаздача аб іх, якая нагадвае стрыжны, злавесны, фантастычны раман.

Тысячны вечар

Тысячны вечар... У гэты дзень майстар мастацкага чытанія Аляксей Слесарэнка выступаў у Бабурынскім лясным тэхнікуме. І з такой-жа свежасцю, толькі, вядома, з большым майстэрствам, чым сем год назад, калі пачаліся яго сістэматычныя пэзкі на розных кутках рэспублікі, чытаў ён беларускія творы.

Вядома, многія памтаюць гэтыя настойлівага прапагандаста беларускай літаратуры. А. Слесарэнка наведваў працаўнікоў шматлікіх прадпрыемстваў, калгасаў, фабрык і заводаў, бабываў у розных навуковых устаноках. Выступаў ён у многіх гарадах і сёлах, дабіраючыся ў самыя аддаленыя куткі Беларусі.

І ўсюды чыталіся сустракалі і сустракаюць як жадаана гасця, усюды ў поўную мого гучала і гучыць нахтынае слова, перадаючы ўсе найтанчэйшыя нюансы роднай беларускай мовы.

— Першымі, хто звярнуў на мяне ўвагу, падтрымаў, дапамог добрым словам, парадзімі, — раскажа Аляксей Слесарэнка, — былі Якуб Колас і Максім Лужанін. Вялікую дапамогу аказалі і аказваюць мне рэжысёр Любоў Іванавіч Мазалеўскі і акцёр Павел Сцяпанавіч Малчанав.

Першай самастойнай праграмай, з якой пачаў выступаць чыталіца, была літаратурная кампазіцыя па пэме Якуба Коласа «Рыбакова хата».

Пазней А. Слесарэнка неаднаразова выступаў у падрыхтаваным кампазіцыям: «Сымон Музыкі» па пэме Якуба Коласа, «Вечар прозі Якуба Коласа», «Народны пэз» (пра Якуба Коласа), «Вершы і пэмы

Янкі Купалы», «Вечар Кузьмы Чорнага», «Владзімір Ільіч Ленін» (па творах Владзіміра Маякоўскага), «Сцяг брыгады Аркадзя Куляшова», «Квітнее Палессе» (кампазіцыя з твораў сучасных беларускіх пісьменнікаў) і інш.

Чыталіца таксама выступае са зборным праграмай, куды ўваходзяць творы А. Пушкіна, Адама Міцкевіча, А. Твардоўскага, Максіма Багдановіча, Пётруся Броўкі, Максіма Лужаніна, Янкі Матра, Алеся Звонка, Максіма Танка, Міхейна Панчанкі, Аляксей Зарычкі, Нікалая Гарудэва, Міхася Калачынскага, Ільі Гурскага, Аляксандра Ляснянога, Івана Шамякіна, Янкі Брыля, Міколы Аўрамчыка, Кандрата Крапіны, Міколы Ракітнага, Рамана Сабаленкі, Уладзіміра Корбана, Піліпа Пестрака, Міхася Лынькова, Пятра Глебіка, Уладзіміра Карнава, Тараса Хадкевіча, Усевалада Краўчанкі, Міхася Каімковіча і іншых.

Свой рэпертуар А. Слесарэнка ўвесь час папаўняе новымі імёнамі і творамі сучасных беларускіх пісьменнікаў. І для кожнага з іх чыталіца знаходзіць новыя сродкі, імкнецца іма паўней захаваць і перадаць стыль і творчую манеру аўтара.

Аляксей Слесарэнка часты госьць не толькі ў слухачоў Беларусі. Яму неаднаразова даводзілася выступаць на Украіне, у Маскве і ў іншых месцах. Ён заўсёды прапагандае ў першую чаргу здымкі беларускай літаратуры.

Нядаўна артыст у тысячны раз выступаў перад сваімі слухачамі.

Пажалаем-жа яму новых творчых поспехаў і дасягненняў.

У. ПЯТРОУ.

На здымках: 1. Артыст А. Слесарэнка чытае кампазіцыю па пэме Я. Коласа «Новая зямля» ў клубе калгаса «Радзіма Якуба Коласа» Стаўбоўскага раёна. 2. Афішы літаратурных вечароў, якія праводзіў А. Слесарэнка.

„Колькі атамаў у кавалку мыла?“

Лазін з негрыянскіх раённых прапаведнікаў гаварыў, што негры ў Злучаных Штатах Амерыкі цяжка дамагчыся выбарчага права, чым вярблodu пралезці ў вушка голкі. У кожным амерыканскім штате дзейнічаюць асаблівыя законы і выпрабаванні для асоб, што жадаюць прыняць удзел у выбарах. Асабліва суровыя яны для каларовых.

Нядаўна, як вядома, у сенате і палаче поадстаўнікоў былі прыняты законы, які нібы пашырае выбарчыя права неграў. Але ён прыняты з агаворкамі, якія фактычна зводзяць на нішто ўсе гэтыя правы. Па сутнасці, толькі мізэрны працэнт негрыянскага насельніцтва ў поўднёвях штатах можа карыстацца выбарчым правам. Вось палкі буржуазнай газеты «Н'ю-Йорк пост» у штате Місісіпі пры 500 тысяч неграў, а выбарчы права маюць толькі 20 тысяч. У штате-жа Алабама з 630 тысяч негрыянскага насельніцтва толькі 16 тысяч карыстаюцца выбарчым правам.

Ва ўсіх поўднёвях штатах камісіі (а ў некаторых нават і судовыя ўстановы) вырашаюць: ці мае права той або іншы негр на «здымкі» амерыканскай дэмакратыі. Тая-ж газета «Н'ю-Йорк пост» падрабязна апісвае пасяджэнне камісіі горада Х'юстан

(штат Тэхас). Камісія павінна была выстеліць пісьменны той або іншы кандыдат у выбарчыкі і ці ёсць у яго нармальнае ўяўленне аб наваколным свеце. Вось якія пытанні задаліся членам камісіі неграм (прычым трэба было адказаць імгненна, без запінак):

«Колькі нітак у кавалку шоўку?» (ня-пэўнага памеру). «Колькі зорак на небе?», «Колькі атамаў у кавалку мыла?»

Вядома, на гэтыя пытанні бедны негр не мог знайсці адказу, і яго пазбавілі выбарчага права. Між іншым, у канцы пасяджэння верховод масовых расістаў, некі Олар (ён, аказваецца, прымдуў гэты «глыбокадумны» пытанні) урачыста заявіў, што ніхто з кандыдатаў не здолеў на пытанні адказаць, і таму, падкрэсліў ён, «няхай чорнамазны хутчэй уцякаюць адсюль». Гэтак меркаванне па-свойму пераканальнае. Тым больш, што ў тым-жа горадзе нядаўна былі забіты малады негрыянскі сваяччынкі, які сё ў аўтобусе на месца, прызначанае для белых, а яго забойца бы прасуджаны да штрафу ў дзесці далараў.

Вось якое «нармальнае ўяўленне аб наваколным свеце» ў поўднёвях штатах Амерыкі.

І. САЛАГЕУ.

Тэатральнае жыццё Румыніі

Новымі цікавымі пастаўкамі пачынае сезон тэатры Румынскай Народнай Рэспублікі. У іх рэпертуары—творы румынскіх, а таксама рускіх класікаў і савецкіх аўтараў.

Бухарэсці тэатр оперы і балету ў першай палавіне тэатральнага сезона паказае балет П. І. Чайкоўскага «Лебядзінае возера».

Да 40-й гадавіны Вялікага Кастрычніка многія тэатры рыхтуюць да пастаўкі такія творы, як «Лазня» і «Клоп» В. Маякоўскага, «Любоў Яравая» К. Трэнева, «Штурм В. Біль-Беларусьскага», «Алматынскія трагедыя» В. Вішнёўскага, «Маладая гвардыя» А. Фалдэва і г. д.

Народна-дэмакратычная дзяржава надае вялікую ўвагу развіццю культуры і мастацтва. Кожны год у краіне адкрываюцца новыя тэатры, абсталяваныя па апошнім слову тэатральнай тэхнікі. Ды перамогі народнай улады ў краіне было чатыры дзяржаўныя тэатры і некалькі прыватных. Цяпер у Румынскай Народнай Рэспубліцы налічваецца больш 60 тэатраў.

З кожным годам расце колькасць гледачоў. У параўнанні з 1938 годам лік іх павялічыўся больш чым у пяць разоў. За апошнія дзесці год алін толькі драматычны тэатр імя П. І. Каралале ў Бухарэсце наведвала каля п'яці мільянаў чалавек.

(ТАСС).

РЭПАРТАЖ

Крышталі з Бярозаўкі

Прасторная, залітая электрычным святлом зала. Пасяджэнне яе на круглых масіўных, абалітых акаемітам пастаўках,—розная вырбы са шкла. Іх сгоці, святло, адлюстроўваючыся ў складаных шматлікіх глянцах, успыхае, пераліваецца сінімі, вільнёвымі, зеленаватымі, яра-чырвонымі іскрамі. Павернешся назад і зноў перад табой, адбітыя люстрамі, гэтыя вабячыя аганькі. Нібы люты студзеньскі мароз распісаў свае мурагелістыя ўзоры на гэтых кубках, вазах, графінах ды шклянках. Глядзіш зачараваным позіркам на гэтыя цудоўныя вырбы, і здаецца, што трапіў у казанчае крышталінае царства.

Але гэта ўсяго толькі выстаўка вырбы шкловавага «Нёман», што ў Бярозаўцы, у дваццаці сямі кілометрах ад старажытнага беларускага горада Новадзвурка. Дакранешся адоўжак да такой цудоўнай вазы або кубка, і меладзічным пералівамі звяніць крышталі.

Цяпер па ўсёй краіне і далека за межамі яе вядомы крышталі, вырбылены на беларускім заводзе. Яго сустрапеш у клубах і палачах культуры, на розных мастацкіх выстаўках, і самае галоўнае, ён упрыгожвае жыллё савецкіх людзей. Вырбы з Бярозаўкі апрацоўваюць у Маскве, Ленінградзе, Кіеве, у народна Кітаі, у Мангольскую Народную Рэспубліку; іх, як цудоўныя памятныя сувеніры, навазі і сабой на радзіму многія дэлегаты шостага Сусветнага фестывалю моладзі і студэнтаў.

... У маленькай, заважанай сярэд лясой вёсцы Бярозаўка больш пяцідзесці год назад узнік наўпосаматужны шкляны заводік.

Некалькі разоў пераходзіў ён з рук у рукі розных прыватных уласнікаў, але

кожны раз з прыходам новага гаспадара ўсё заставаўся на-ранейшым. Пэраглядзіце толькі памеры штрафоў... Здалося прыяздзіць у Бярозаўку майстры крышталёвай справы. Паступалі яны на работу, танталіся па 12—15 галдзін вакол нястрыманых гарачых пэчаў, атрымаліся капейкі з гаспадарскай касы, нажывалі сухоты і паміралі ў росквіце сіл. Ветэраны заводу Герман Шаль, Аляксандр Клеўкевіч, Баласлаў Шыманскі добра памятаюць той цяжкі дасоўечкі час, калі ўсё на заводзе рабілася ўручную, калі адным інструментам рабочага была шклодуўная трыбка.

«Не лепш за царска былі і парадкі ў часы беларускіх каланізатараў. Бярозаўка забяспечвала савамі цудоўнымі вырбамі раскошныя палачы шляхты, а сама марнела ў цэпры, бескультуры, завальняючыся ў штодзённым пошце глінянымі чарпакамі, валавымі кубкамі, гаўзюкмі».

— Цяжкі было наша жыццё,—успамінае стары майстар Баласлаў Шыманскі.— Прышоў я на завод у 1927 годзе. Ды хіба то быў завод—назва адна. Шкляны рабілі, лямпавае шкло, складаныя заказы для багачоў. Некалькі год падушчым працаваў—формы палачаў. Майстры вучылі неахвотна і толькі самаму неабходнаму. У той час гэта было законам: які-б дурань знайшоўся, каб вучыць сваіму майстэрству другога? Кліп-б з такога чалавека».

...Каб прайсці па цэхах заводу, пазнаёміцца нават мімаходам з вытворчасцю, сінтэрацыя не адна гадына. У першым—саставіцельным—цэху ў вялікіх скринах чысты дробны пэсок, розныя фарбавальнікі, паташ, сода. Гэтыя рэчывы змяшваюцца, і шыхта падаецца ў пэчы для

плаўкі. Тампература ў плавільных пэчах дасягае 1500 галусаў. Над імі—тогстыя металічныя трубы вентыляцыі, а ў вонках пэчаў—асаблівыя вадзяныя заслоны, якія ахоўваюць рабочых ад нясперняй гарачыні».

Тут, у гэтым цэху, велізарны фантаз. Вада ў ім наспына цыркулюе, ахаладжаючы і асважочы паветра. У цэху многа машын, і, глядзячы на іх, мізволі думаш пр тыя жахлівыя ўмовы, у якіх даводзілася працаваць шкловарам раней. Завод няспына аснашчаецца новым абсталяваннем, абляг